



ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 14.7.2011
COM(2011) 434 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**за прилагането на Регламент (ЕО) № 1552/2005 на Европейския парламент и на
Съвета относно статистиката, свързана с професионалното обучение в
предприятията**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за прилагането на Регламент (ЕО) № 1552/2005 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката, свързана с професионалното обучение в предприятията

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият документ представлява първият доклад, който Комисията е длъжна да представи съгласно член 12 от Регламент (ЕО) № 1552/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно статистиката, свързана с професионалното обучение в предприятията¹.

В настоящия доклад се отбелязва напредъкът, постигнат от държавите-членки и Норвегия (наричани по-долу „участващи държави“²) по отношение на разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1552/2005 и на регламента за прилагането му — Регламент (ЕО) № 198/2006 на Комисията от 3 февруари 2006 г.³. Докладът беше одобрен от Комитета на Европейската статистическа система (Комитет на ЕСС).

Съдържанието на доклада се основава на доклади за качеството, данни и друга информация, получена от съответните държави, в допълнение към анализите на националните въпросници, изпратени на предприятия, като хармонизираните статистически данни, свързани с професионалното обучение в предприятията, бяха предоставени чрез извадкови изследвания на продължаващото професионално обучение (CVTS) във всички участващи държави.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

В раздел 2.1 са описани референтните данни за настоящия доклад и периодичността на провеждане на CVTS. В него е показано прилагането на член 10, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕО) № 1552/2005. В раздели 2.2—2.6 се прави преглед на всички останали членове от регламента, както следва:

- член 3, член 8 и член 9, параграф 1 относно данните, които трябва да бъдат събирани, и метода на изследване (раздел 2.2),
- членове 2, 4, 5 и 6 относно обхвата на статистическите данни и статистическите единици (раздел 2.3),
- член 6, член 7, член 10, параграф 1 и член 11, параграф 1 относно източниците на данни и характеристиките на изследването (раздел 2.4),

¹ ОВ L 255, 30.9.2005 г., стр. 1.

² Хърватия, бивша югославска република Македония, Исландия и Швейцария не са провеждали изследване. Турция проведе изследване през 2008 г. (микроданните не са предоставени на Евростат).

³ ОВ L 32, 4.2.2006 г., стр. 15.

- член 9, параграфи 2 и 4 и член 11 относно качеството и предаването на данни (раздел 2.5),
- член 15 относно финансирането на събирането на данни (раздел 2.6),
- член 9, параграф 3 и член 12 относно основните въпроси, свързани с изпълнението, възникнали по време на изследването (раздел 2.7).

2.1. Референтни данни за настоящия доклад, интервали между отделните CVTS: член 10, параграфи 2 и 3

В съответствие с член 10, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1552/2005 Комисията определя първата референтна година, за която трябва да се събират данни. В Регламент (ЕО) № 198/2006 се уточнява, че първата референтна година, за която трябва да се събират данни, е календарната 2005 г.

За 2010 г. се подготвя ново изследване, тоест пет години след първото изследване, както е определено в член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1552/2005. Регламент (ЕС) № 822/2010 на Комисията⁴ изменя Регламент (ЕО) № 198/2006, като извършва адаптиране на някои характеристики на изследването за 2005 г. Чрез това изменение се взема под внимание информацията, която трябва да бъде представяна по Регламент (ЕО) № 452/2008⁵ и Регламент (ЕС) № 823/2010 на Комисията⁶ по отношение на изследването на образованието за възрастни, като би следвало да се създаде възможност за подобряване на качеството на резултатите и за намаляване на тежестта върху предприятията, породена от представянето на статистическа информация за изследването за 2010 г.

Следва да се отбележи, че при провеждането на изследванията за 2005 г. и 2010 г. бе извлечена полза от две предишни изследвания на продължаващото професионално обучение, проведени в рамките на неформални споразумения между редица държави и Евростат. Резултатите от тези изследвания се отнасяха съответно до календарните 1993 г. и 1999 г.

2.2. Данни, които трябва да бъдат събирани, и метод на изследване: член 3, член 8 и член 9, параграф 1

В член 3 се определят данните, които трябва да бъдат събирани, в списък от 14 теми, посочени в таблицата по-долу. Разпределението на 140-те променливи, определени в Регламент (ЕО) № 198/2006, показва целесъобразното прилагане на член 3 от Регламент (ЕО) № 1552/2005 на равнището на ЕС.

⁴ ОВ L 246, 18.9.2010 г., стр. 18.

⁵ Регламент (ЕО) № 452/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно изготвянето и развитието на статистика в областта на образованието и обучението през целия живот (ОВ L 145, 4.6.2008 г., стр. 227).

⁶ ОВ L 246, 18.9.2010 г., стр. 33.

Таблица 1 — Данни, събирани през 2005 г.

Теми, изброени в член 3 от Регламент (ЕО) № 1552/2005	Брой на променливите в Регламент (ЕО) № 198/2006 на Комисията
1 а) политика на обучението и стратегии на обучението на предприятията при развиването на уменията на тяхната работна сила;	25
1 б) управление, организация и форми на продължаващото професионално обучение в предприятията;	17
1 в) ролята на социалните партньори при осигуряването на всички аспекти на продължаващото професионално обучение на работното място;	9
1 г) достъп до продължаващо професионално обучение, неговият обем и съдържание, особено в контекста на икономическата дейност и размера на предприятието;	10

Таблица 1 — Данни, събирани през 2005 г. (продължение)

1 д) конкретни мерки на предприятията за продължаващото обучение, за подобряване на уменията на работната им сила в областта на информационните и комуникационните технологии;	9
1 е) възможности за наетите лица в малки и средни предприятия (МСП) за достъп до продължаващо професионално обучение и за придобиване на нови умения и особените нужди на МСП при предоставянето на обучението;	(*)
1 ж) ефектите на обществените мерки върху продължаващото професионално обучение в предприятията;	5
1 з) равни възможности за достъп до продължаващо професионално обучение в предприятията за всички служители по отношение на пол, и по-специално по отношение на конкретни възрастови групи;	14
1 и) специални мерки за продължаващо професионално обучение за хора в неравностойно положение на трудовия пазар;	8
1 й) мерки за продължаващо професионално обучение, насочени към различни видове трудови договори;	4
1 к) разходи за продължаващо професионално обучение: нива на финансиране и ресурси за финансиране, стимули за продължаващо професионално обучение;	17
1 л) процедури за оценка и мониторинг на предприятия по отношение на продължаващото професионално обучение;	8
2 а) участници в първоначалното професионално обучение;	3
2 б) общи разходи за първоначалното професионално обучение.	11

Бележка (*) Всички променливи могат да бъдат представени в кръстосана таблица според размера на предприятието, като тези от точка 1 г).

Определените в Регламент (ЕО) № 198/2006 140 променливи бяха насочени както към предприятията, провеждащи обучение, така и към тези, които не провеждат обучение, както и към различните форми на професионално обучение в съответствие с член 8 от Регламент (ЕО) № 1552/2005, както следва:

- (1) За предприятията, провеждащи обучение, и за предприятията, които не провеждат обучение: 96 променливи за всички предприятия, 35 променливи само за предприятията, провеждащи обучение, и 9 променливи само за предприятията, които не провеждат обучение,
- (2) за различните форми на професионално обучение: 12 променливи.

Всички участващи държави предприеха необходимите действия за гарантиране на качеството на резултатите съгласно изискванията на член 9, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1552/2005. Това стана възможно чрез използването на стандартен въпросник за предприятията, който беше предложен от Европейската комисия в „Наръчника на Европейския съюз“ в съответствие с член 8 от Регламент (ЕО) № 198/2006. Въпреки че държавите-членки не бяха правно задължени да използват този образец, участващите държави го използваха масово при изготвяне на своите национални въпросници.

Всички участващи държави представиха данните в съответствие с 14-те изброени по-горе теми. Представянето на количествена информация и на информация с второстепенно значение, свързана с точки 1 б), 1 в), 1 г), 1 з), 1 и), 1 й) и 1 к), бе свързано с трудности в някои от участващите държави поради сложността и дължината на изпратените на предприятията въпросници. Вместо да възпрепятства изготвянето на резултати на национално и европейско равнище по 14-те изброени по-горе теми, това всъщност спомогна за намаляване на броя на променливите в изследването за 2010 г., проведено съгласно Регламент (ЕС) № 822/2010 (вж. раздел 2.7).

2.3. Обхват на статистическите данни, статистическа единица: членове 2, 4 и 5

В член 2, член 4 и член 5, параграф 1 се определят статистическите единици, икономическите дейности и размера на предприятията, които трябва да бъдат обхванати. Съгласно изискванията всички държави-членки представиха данни за раздели В—К и О от класификацията NACE Rev. 1.1 за предприятията с 10 или повече служители.

Макар и в член 5, параграф 2 да се предлага разширяване на обхвата с цел включване на други сектори от икономиката, не е възможно да се постигне споразумение на настоящия етап поради сериозни проблеми, свързани с техническото изпълнение. Това важи в особена степен за публичните сектори, тъй като в принадлежащите към тях учреждения има значително предлагане на професионално обучение (вж. раздел 2.7).

2.4. Източници на данни и характеристики на изследването: член 6, член 7, член 10, параграф 1 и член 11, параграф 1

Както е посочено в член 6 и член 7, параграф 1, източниците на данни, използвани от участващите държави, представляваха комбинация от извадково изследване на предприятия и от административни данни чрез прилагане на принципа на намалена тежест върху респондентите. Въпреки това използването на административни източници бе ограничено до информация от общ характер за броя и характеристиките на служителите, което не позволява някакво значително намаляване на тежестта върху предприятията.

Както е посочено в член 6, параграф 2 относно процедурите, които предприятията прилагат, за да отговорят на изследването, повечето участващи държави избраха да използват изпращани по пощата въпросници в комбинация с телефонни обаждания и интервюта с директен контакт и посредством интернет. В шест участващи държави данни бяха събирани и по електронен път, както това се насърчава в член 11, параграф 1. Всички участващи държави проведоха изследването по отношение на дванадесетте месеца на 2005 г. (една календарна година), както се изисква в член 10, параграф 1.

Участващите държави изготвиха своето изследване в съответствие с член 7, параграфи 2 и 3 и разпоредбите на член 4 от Регламент (ЕО) № 198/2006. В този член се определят изискванията към извадката и към нейната точност, както и 60-те страти по икономически сектори и размер на предприятията, за да се отрази структурата на популацията на статистическите единици. Повечето от коефициентите на вариация на дела на предприятията, които провеждат обучение, отговаряха на изискванията на Регламент (ЕО) № 198/2006 за 60-те страти, определени в член 4 от посочения регламент. По технически причини се наложиха някои изключения от това правило, но те не оказаха влияние върху резултатите на национално равнище и на равнището на ЕС,

тъй като публикацията е насочена към класове с по-голяма степен на обобщение поради малкия размер на извадката. Примери за подобни въпроси от технически характер са несъответствията между очаквания брой на предприятията в базата на извадката преди започване на изследването и действителния брой на предприятията, които вземат участие при провеждане на изследването (например поради несъстоятелност, сливане на предприятия и т.н.).

2.5. Качество и предаване на данните: член 9, параграфи 2 и 4 и член 11

В член 9, параграф 2 и в член 11, параграф 4 се определят сроковете за предаване на Комисията (Евростат) на данните и на докладите за качеството. Тъй като проучването бе проведено през 2006 г. във връзка с професионално обучение, предоставено през 2005 г., данните трябваше да бъдат изпратени на Комисията (Евростат) до юни 2007 г., а докладите за качеството — до септември 2007 г.

В шест държави бяха предадени изчистени и валидирани микроданни в рамките на сроковете. В 17 държави данните бяха предадени в рамките на следващите три месеца поради проблеми с кодирането. В четири държави при валидирането на микроданните бе отбелязано забавяне, достигащо до 8 месеца. Една държава-членка предаде изчистени и валидирани микроданни със закъснение от 17 месеца поради сериозни проблеми с преобразуването на данните във формата на ЕС.

18 участващи държави изпратиха докладите за качеството в предвидените срокове. Предоставянето на цялата документация отне повече време в шест държави, които извършиха нейното предаване със закъснение от 4 до 10 месеца. Четири държави предадоха пълни доклади за качеството със закъснение от около 24 месеца поради липсваща информация (например изчислението на дисперсиите за всички страти). При всички доклади имаше възможност за проверка на спазването на критериите, посочени в членове 5 и 7 от Регламент (ЕО) № 198/2006.

Всички данни бяха предадени чрез протоколи за електронно прехвърляне на данни (Edamis/Stadium), както се изисква в член 6 от Регламент (ЕО) № 198/2006. Документацията съдържаше отделни данни за предприятията без директни идентификатори на статистическите единици съгласно определението в член 11, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1552/2005.

Съгласно членове 6 и 8 от Регламент (ЕО) № 198/2006 Комисията (Евростат) предостави на участващите държави софтуер за подпомагане на внедряването на инструмента за автоматична обработка на данните.

Въпреки че инструментът бе използван от всички участващи държави и гарантира доброто качество на микроданните, периодът от време между референтната година на резултатите (2005 г.) и момента, когато всички резултати са действително публикувани (2008—2009 г.), значително ограничава широкото използване на тези резултати (вж. раздел 2.7).

2.6. Финансиране на събирането на данни: член 15

В член 15, параграфи 1 и 2 се посочва, че за първата референтна година Комисията прави финансова вноска за държавите-членки, за да им помогне при покриването на разходите, понесени по събирането, обработката и предаването на данните. Поради това бе стартирана покана за представяне на предложения в рамките на бюджета на ЕС

за 2005 г. с участието на 13 от държавите-членки от ЕС-15 плюс Норвегия. В програма Фар за сътрудничество в областта на статистиката с няколко бенефициери от 2004 г. и програмата за интеграция в областта на статистиката по преходния финансов инструмент с няколко бенефициери от 2004 г. бе предвидено съфинансиране на изпълнението на изследването във всички останали държави-членки от ЕС-27. Общата сума, предоставена на бенефициерите по линия на тези действия, бе 815 558 EUR.

Изследването бе подготвено чрез няколко технически срещи с участващите държави (например на работни групи за изготвянето на „Наръчника на Европейския съюз“ от Комисията (Евростат)), както е предвидено в член 8 от Регламент (ЕО) № 198/2006. За тези срещи бе осигурена подкрепа от бюджета на ЕС, както е посочено в член 15, параграф 3.

2.7. Доклад за изпълнението: член 9, параграф 3 и член 12

В член 9, параграф 3 се посочва, че Комисията (Евростат) оценява качеството на представените данни, особено по отношение на осигуряването на сравнимостта на данните между държавите-членки.

Съгласно разпоредбите на член 12, параграф 1 Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането на настоящия регламент, в който:

- се оценяват ползите, натрупващи се за Общността, държавите-членки и потребителите от изготвената статистика във връзка с тежестта върху респондентите; и
- се идентифицират областите с потенциал за подобрения и измененията, които се считат за необходими с оглед на получените резултати.

Резултатите от CVTS бяха публикувани в рамките на годишните доклади на Европейската комисия за напредъка при изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението. В тези доклади за напредъка се предоставят стратегически насоки за политиката на сътрудничество на равнището на ЕС и се прави оценка на напредъка при постигането на общите цели в областта на образованието и обучението. Констатациите от тези доклади се използват в двугодишните съвместни доклади, изготвяни от Съвета на министрите на образованието и Комисията. Въз основа на данните от CVTS бяха изготвени също така два показателя за мониторинга на Лисабонската стратегия в областта на заетостта (насоки за заетостта).

Освен това от 2002 г. насам националните органи и социалните партньори от 32 европейски държави вземат участие в процеса от Копенхаген⁷ с цел подпомагане на развитието на системите на професионално образование и обучение. Общата цел е да бъдат насърчени повече хора да използват по-активно възможностите за професионално обучение, без значение дали това става в училище, във висшето образование, на работното място или посредством частни курсове. Данните от CVTS

⁷ ОВ С 13, 18.1.2003 г., стр. 3 и Декларация на европейските министри на професионалното образование и обучение и на Европейската комисия, свикани в Копенхаген на 29 и 30 ноември 2002 г., за засилено европейско сътрудничество в професионалното образование и обучение — http://ec.europa.eu/education/pdf/doc125_en.pdf.

бяха използвани по-специално за анализ на напредъка, постигнат по отношение на професионалното обучение на работното място. В най-новите заключения на Съвета относно процеса от Копенхаген от ноември 2010 г. както и в комуникето от Брюж от декември 2010 г. се подчертава необходимостта от подобряване на разбирането и на данните относно системите за професионално образование и обучение в контекста на значителния принос, който той трябва да осигури към стратегията „Европа 2020“.

Данните от CVTS се използват също от специалисти по политиките за професионално обучение в държавите-членки и на равнището на ЕС от Европейския център за развитие на професионалното обучение (Cedefop).

Като цяло политическият контекст предполага увеличаване на търсенето и на значението на данните относно продължаващото професионално обучение.

Въпреки това значителната тежест и разходи за CVTS изискват по-задълбочена оценка, тъй като има много въпроси от технически характер, които възпрепятстват по-масовото използване на данните:

- (1) Тежест върху предприятията: дължината и сложността на въпросника доведоха до по-ниски проценти на даване на отговор от страна на предприятията в някои участващи държави, тъй като трябва да се установи връзка с редица служби по места, за да се обхванат всички теми от въпросника.
- (2) Достоверност на събраните количествени данни: много предприятия не разполагат с точни записи за съдържанието и характеристиките на обучението, предоставено в дадена година. Следва да бъдат разгледани възможностите за събиране на количествени данни относно продължаващото професионално обучение посредством другите съществуващи изследвания.
- (3) Обхват на изследването: разходите и тежестта при разширяване на обхвата на CVTS с цел включване на малките предприятия и обществения сектор се считат като твърде големи от участващите държави.
- (4) Навременност: предаването на пълни микроданни предизвиква закъснения при публикуването на резултатите на ЕС поради големия брой проверки, които трябва да бъдат извършени преди разпространението.

С Регламент (ЕС) № 822/2010 се дава възможност за адаптиране на изследването за 2010 г. и за подобряването на прилагането на Регламент (ЕО) № 1552/2005. Въпреки усилията на Комисията и на участващите държави за рационализиране на изследването все още са налице редица трудности. Това би могло да наложи адаптиране на техническите изисквания, определени в Регламент (ЕО) № 1552/2005, въз основа на резултатите от изследването за 2010 г.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Прилагането на Регламент (ЕО) № 1552/2005 е задоволително по отношение на вида на събраните данни. Нивото на изпълнение на изискванията на Регламент (ЕО) № 1552/2005 от страна на участващите държави е до голяма степен адекватно.

В светлината на стратегията „Европа 2020“ и нейната водеща инициатива, озаглавена „Програма за нови умения и работни места“, Комисията ще направи оценка на резултатите от Регламент (ЕС) № 822/2010 (изпълнението на CVTS за 2010 г.), преди да предложи по-нататъшни действия за рационализиране на статистическата информация, свързана с професионалното обучение в предприятията. Обсъждането относно бъдещото развитие на CVTS следва да включва преглед на възможното му допълване с други инструменти, по-специално с изследването на образованието за възрастни (AES).